

Michał Marek

mgr, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Polityka informacyjna Ukrainy jako czynnik umożliwiający reintegrację okupowanych części obwodu donieckiego i ługańskiego

Wprowadzenie

Celem polityki informacyjnej jest odpowiednie formowanie opinii społecznej danego państwa. W przypadku Ukrainy realizowane założenia polityki informacyjnej odnoszą się w szczególnym stopniu do obszarów objętych konfliktem zbrojnym i znajdujących się pod okupacją podległych Kremlowi tzw. siły separatystycznych oraz regularnych oddziałów Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej (SZ FR). Obecnie, kiedy w obwodzie donieckim i ługańskim trwają zmagania wojenne, prowadzenie na wschodzie Ukrainy intensywnych działań informacyjnych mających na celu utrzymanie ludności obszarów okupowanych w ukraińskiej przestrzeni kulturowo-społecznej jest jednym z niezbędnych kroków umożliwiających w przyszłości proces reintegracji obszaru pokonfliktowego. Na obszarze przyfrontowym (kontrolowanym przez Kijów) starania te mają za cel przeciwdziałanie rosyjskim przekazom dezinformacyjnym, co służy z kolei stabilizacji regionu.

W wojnie hybrydowej działania informacyjne są jednym z najważniejszych czynników decydujących o trwałym zwycięstwie nad przeciwnikiem. W aktywnej fazie wojny stanowią przygotowywanie warunków do pełnego zwycięstwa. W perspektywie długofalowej, za zwycięstwo strony ukraińskiej będzie można uznać ustabilizowanie i pełną reintegrację obszaru pokonfliktowego – pozbawienie FR możliwości skutecznego wpływania na tamtejszą ludność i pozyskanie jej dla państwa ukraińskiego.

Niniejszy artykuł powstał na podstawie danych z ukraińskich komunikatów medialnych, oświadczeń Ministerstwa Polityki Informacyjnej Ukrainy oraz dokumentów opracowanych przez struktury podległe rządowi Ukrainy. Za kluczowe źródła uznano dwa dokumenty: „Strategię reintegracji informacyjnej obszarów wschodniej Ukrainy, na których organy państwowe tymczasowo nie wypełniają swoich obowiązków, oraz na terytoriach przyległych do strefy prowadzenia Operacji Antyterrorystycznej” i „Plan priorytetowych działań rządu na 2018 r.”.

W tekście w odniesieniu do obwodu donieckiego i ługańskiego użyto sformułowania „okupowane terytoria”, zgodnie z terminologią zawartą w ustawie „O specyfice polityki państwowej dotyczącej ochrony suwerenności Ukrainy na tymczasowo okupowanych obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego”. Odnosząc się do działań militarnych, wskazano na odpowiedzialność sił rosyjskich, wychodząc z założenia, że ilość materiałów świadczących o udziale regularnych jednostek SZ FR w wojnie we wschodniej Ukrainie jest wystarczająca, aby uważać struktury siłowe państwa rosyjskiego za jedną ze stron konfliktu¹.

W pracy wyraźnie oddzielono od siebie pojęcia „polityka informacyjna”, „propaganda” oraz „dezinformacja”. W przypadku tej pierwszej do interesującego nas pola badawczego przystosowano definicję zaproponowaną przez dr Martę Jas-Koziarkiewicz, która politykę informacyjną UE określa jako „zbiór celowych i świadomych decyzji politycznych podmiotów ją realizujących, które określają cele, dzielą kompetencje, wskazują narzędzia i kanały wykorzystywane w procesie informowania i komunikacji instytucji UE z obywatelami państw członkowskich². Definicje propagandy i dezinformacji przyjęto za ukraińskim badaczem, drem Jewhenem Małdą. Propaganda to „forma komunikacji, której zadaniem jest rozpowszechnienie informacji mających wpływać na opinię społeczną i kreować ją zgodnie z potrzebami danej ideologii, czy też tak, aby służyła realizacji danego zamierzenia”³, a dezinformacja – „świadome rozpowszechnianie informacji nieprawdziwych dla efektywniejszej realizacji celów militarnych i prowokowania przeciwnika do podejmowania określonych działań. Proces manipulowania informacją”⁴.

Zasadnicze pytanie, na które autor będzie starał się udzielić odpowiedzi, dotyczy sposobu, w jaki ukraiński rząd stara się odzyskać (utracone po 2014 r.) zdolności realizowania polityki informacyjnej na okupowanych obszarach wschodniej Ukrainy oraz na terytoriach przyfrontowych. Nie mniej ważne pytanie odnosi się do sposobu wykorzystania pozyskiwanych środków oraz ich znaczenia w procesie przygotowywania gruntu informacyjnego pod przyszłą reintegrację okupowanych obszarów.

¹ *Russian Aggression*, Inform Napalm, <https://informnapalm.org/en/tag/russian-aggression/> [dostęp: 11.06.2018].

² M. Jas-Koziarkiewicz, *Prawne i instytucjonalne podstawy polityki informacyjnej Unii Europejskiej*, „Przegląd Europejski” 2015, nr 2, s. 32.

³ Є. Магда, *Гібридна агресія Росії: Уроки для Європи*, Каламар, Київ 2017, s. 265. Wszystkie tłumaczenia zawarte w artykule: Michał Marek.

⁴ *Ibidem*, s. 263.

Sytuacja społeczna oraz warunki informacyjne w obwodzie donieckim i ługańskim po 2014 roku

Przejsie z formatu Operacji Antyterrorystycznej (Антитеррористична операція, АТО) do Operacji Zjednoczonych Sił (Операція об'єднаних сил, ООС) oraz powiązane z tym sukcesy, takie jak uzyskanie dogodniejszych pozycji taktycznych w regionie Horliwki⁵, dowodzą, że strona ukraińska w ramach założeń aktywnej obrony wykazuje gotowość do odzyskania okupowanego obszaru obwodu donieckiego i ługańskiego drogą militarną. Tego rodzaju działania prócz funkcji czysto taktycznych negatywnie wpływają na morale sił strony separatystycznej (prorosyjskiej). Zwiększanie aktywności na froncie (przejawiające się chociażby bardziej „asertywnymi” reakcjami na ostrzały prowadzone przez siły prorosyjskie oraz rosyjskie) nie oznacza, że strona ukraińska odchodzi od pokojowego wariantu odzyskania kontroli nad okupowanymi obszarami – poważna operacja wojskowa mająca za cel wyzwolenie Donbasu jest mało prawdopodobna. Wynika to przede wszystkim z ryzyka ogromnych strat w siłach własnych oraz wśród ludności cywilnej, a także w infrastrukturze oraz przemyśle. Warto w tym miejscu podkreślić, że taka operacja realizowana byłaby na obszarze mocno zurbanizowanym i wymagałaby przejścia przez wzmacniane od kilku lat pozycje obronne wroga. Działania militarne, które zapewne nie obeszłyby się bez użycia wyrzutni niekierowanych pocisków rakietowych BM-21 Grad, nawet jeśli przyniosłyby zwycięstwo stronie ukraińskiej, na długie dziesięciolecia przekreśliłyby możliwość skutecznej reintegracji tych obszarów z pozostałą częścią kraju. Militarny sukces mógłby przerodzić się w ranę nie do zaleczenia. Współczesne oraz przyszłe ukraińskie rządy (prozachodnie, pozytywnie lub neutralnie odnoszące się do siłowego wariantu odzyskania kontroli nad okupowanymi terytoriami) mogłyby być traktowane przez ludność Donbasu jako siły odpowiedzialne za totalne zrujnowanie regionu – zatem wrogie lokalnej ludności. Zakładać można więc, że strona ukraińska – mimo manifestowania swoich zdolności bojowych – będzie zorientowana na dalszy proces pokojowy, prowadzony z udziałem wspólnoty międzynarodowej. Samą działalność militarną warto więc raczej odbierać jako przejaw gotowości Kijowa do aktywnej obrony oraz manifestację sukcesu – którym bezsprzecznie jest budowa (niemalże od podstaw) coraz silniejszej i nowocześniejszej armii.

Wychodząc z założenia, że siłowy wariant rozwiązania konfliktu w Donbasie jest mało prawdopodobny, należy przypuszczać, że mimo pewnych uderzających w tę narrację komunikatów, strona ukraińska nadal koncentrować się będzie na rozwoju procesu pokojowego. Wojna na wschodzie Ukrainy może więc trwać jeszcze bardzo długo. To z kolei oznacza poważne wyzwanie dla państwa ukraińskiego w kwestii działań mających na celu utrzymanie tego obszaru we własnej strefie wpływów kulturowych, medialnych i gospodarczych. Całkowita utrata tych wpływów sprawi, że przyszła reintegracja zamieni się niemalże w „integrację” obszaru zupełnie wyalienowanego od pozostałych obwodów Ukrainy.

⁵ Командування Об'єднаних сил повідомляє про покращення тактичного положення оборони наших військ на Горлівському напрямку, Міністерство оборони України, <http://www.mil.gov.ua/news/2018/05/18/komanduвання-obednanih-sil-povidomlyae-pro-pokrashhennya-taktichnogo-polozhennya-oboroni-nashih-vijsk-na-gorlivskomu-napryamku> [dostęp: 11.06.2018].

W grudniu 2016 r. oraz w pierwszych miesiącach 2017 r. w wyniku działań tzw. aktywistów społecznych doszło do szeregu akcji protestacyjnych, które przejawiały się m.in. blokadą połączeń kolejowych między obszarem okupowanym a resztą Ukrainy. Akcje te, nazywane później „blokadą Donbasu” (która w kolejnym etapie została usankcjonowana na gruncie ustawodawczym), zakończyły się nie tylko ograniczeniem transportu (kolejowych połączeń handlowych), lecz pełnym odcięciem więzi gospodarczych łączących wspomniane obszary. Zdaniem kierownika Delegatury Unii Europejskiej na Ukrainie Huguesa Mingarellego blokada Donbasu nie tylko spowodowała poważne straty ekonomiczne dla Kijowa, lecz stała się również powodem rozpoczęcia kampanii dezinformacyjnej, uderzającej w wizerunek państwa ukraińskiego (w kraju oraz za granicą)⁶. Warto zaznaczyć, że w reakcji na zainicjowaną przez stronę ukraińską blokadę, struktury prorosyjskie (tzw. Doniecka Republika Ludowa, DRL; Ługańska Republika Ludowa, ŁRL) zdecydowały się na przeprowadzenie tzw. nacjonalizacji. W jej wyniku okupacyjna administracja przejęła kontrolę nad szeregiem zakładów przemysłowych i kopalń, które do tego czasu cieszyły się względną autonomią (m.in. odprowadzały część podatku na obszary kontrolowane przez Kijów). Jak podkreślają eksperci, większość zakładów i kopalń została zajęta przez separatystów już w pierwszym roku konfliktu, a w wyniku tzw. nacjonalizacji władze okupacyjne przejęły jedynie majątki należące do ukraińskich oligarchów – największe straty zgodnie z nieoficjalnymi informacjami miał odnotować Rinat Achmetow⁷. Uogólniając, prócz strat w dopływie środków do budżetu państwa, poważnym czynnikiem destabilizacyjnym stał się deficyt węgla, który mimo wojny pozyskiwany był dotąd przez ukraińskie zakłady przemysłowe z terenów okupowanych. W wyniku ograniczeń w dostawach surowca, w przestrzeni medialnej zaczęły pojawiać się komunikaty o zmniejszeniu skali lub tymczasowych przerwach w produkcji (dotyczy zakładów przemysłowych gałęzi metalurgicznej)⁸. Negatywne komunikaty medialne połączone z rosyjską kampanią dezinformacyjną w pewnym stopniu wpłynęły nie tylko na obniżenie autorytetu państwa ukraińskiego na obszarach przyfrontowych (np. w Mariupolu, którego zakłady metalurgiczne poważnie odczuły braki w dostawach węgla), lecz wywołały wśród mieszkańców okupowanej części Donbasu kolejną falę niechęci do rządu w Kijowie. Rosyjskie oraz separatystyczne media zręcznie wykorzystały temat blokady Donbasu do uderzenia w wizerunek państwa ukraińskiego. Jeden z przekazów, który docierał do mieszkańców obszarów okupowanych, popularyzował tezę, zgodnie z którą „kijowska junta” dąży do wyniszczenia potencjału ludzkiego oraz gospodarczego Donbasu. Warto przytoczyć fragment jednego z artykułów popularyzujących tę narrację (Agencja Informacyjna Donieck, 27 lutego 2017): „Ostatnie działania tzw. aktywistów [...] udowadniają: celem obecnych faszystowskich przywódców [dotyczy ukraińskiego rządu – M.M.] jest pozostawienie w naszym regionie jedynie

⁶ *Торгова блокада Донбасу ослабила українську економіку – Мінгареллі*, Unian.ua, <https://economics.unian.ua/industry/2348087-pravoohorontsi-znovu-obshukuyut-tsentralniy-ofis-ukrgazvidobuvannya.html> [dostęp: 11.06.2018].

⁷ *За великим рахунком: скільки коштує Україні блокада Донбасу*, DW, <https://www.dw.com/uk/za-velikim-rahunkom-skilky-koshtue-ukraini-blokada-donbasu/a-37999100> [dostęp: 11.06.2018].

⁸ *Чотири найбільші підприємства Маріуполя закликають зупинити блокаду ОРДЛО*, 5 канал, <https://www.5.ua/regiony/chotyry-naibilshi-pidpriemstva-mariupolia-napysaly-lysta-iz-zaklykom-zupynty-blokadu-ordlo-138837.html> [dostęp: 11.06.2018].

spalonej ziemi⁹”. Tego rodzaju przejawy wojny informacyjnej, skierowane na rozbudzanie negatywnych emocji wobec państwa ukraińskiego, służą bezpośrednio tworzeniu niemożliwej do zasypania przepaści między ludźmi żyjącymi po obu stronach linii frontu. Z tej perspektywy, za jedną z najbardziej bolesnych konsekwencji prawnego usankcjonowania przez stronę ukraińską tzw. blokady Donbasu można uznać nie tyle skutki gospodarcze, ile negatywny aspekt działań informacyjno-psychologicznych towarzyszących danemu wydarzeniu. Jednak zarówno skutki gospodarcze, jak i narosła fala dezinformacyjna są relatywnie krótkotrwałym czynnikiem negatywnym. Z perspektywy długofalowej najbardziej szkodliwe dla interesów strony ukraińskiej, a także dla procesu reintegracji są konsekwencje całkowitego zerwania powiązań biznesowych między zakładami po obu stronach frontu oraz ograniczenia dotyczące przewozu towarów na obszary okupowane. W wyniku zerwania wspomnianych powiązań, ośrodki przemysłowe administrowane przez struktury tzw. DRL i ŁRL weszły w kooperację z zakładami mieszczącymi się na terytorium Federacji Rosyjskiej. Oznacza to, że pozostały w Donbasie przemysł został przeorientowany i zintegrowany z systemem gospodarki rosyjskiej. Odcięcie gospodarcze regionu od Ukrainy przekłada się bezpośrednio na życie obywateli i ich ocenę rzeczywistości. Blokada gospodarcza, która ostatecznie została usankcjonowana prawnie na mocy decyzji Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony z marca 2017 r., przyniosła szereg konkretnych następstw: m.in. zawieszenie wypłat (dotyczy pracowników „znacjonalizowanych” zakładów), zastąpienie ukraińskich towarów produktami białoruskimi¹⁰ i rosyjskimi, zupełne wyparcie hrywny przez rubla rosyjskiego na okupowanym obszarze. W obliczu sytuacji, w której z przestrzeni społecznej usunięto wszystkie przejawy „ukraińskości” (w tym ukraińską telewizję, radio, prasę, system edukacyjny itd.), nawet obecność na półkach sklepowych powszechnie kojarzonych ukraińskich produktów miała duże znaczenie dla podtrzymywania „więzi” między społeczeństwem okupowanego Donbasu a resztą kraju. Tzw. blokada Donbasu z kontrowersyjnego działania (kwestia moralności – handel z drugą stroną konfliktu zbrojnego) o charakterze ekonomicznym przerodziła się w czynnik negatywnie wpływający na obraz państwa ukraińskiego oraz element likwidujący ostatni „przyczółek” (w przestrzeni symbolicznej) na okupowanych terytoriach.

Wojna oraz stan okupacji, w którym funkcjonują mieszkańcy znacznych połaci obwodu donieckiego i ługańskiego, w oczywisty sposób ograniczają możliwość utrzymywania więzi kulturowych oraz społecznych z pozostałym obszarem kraju. Kontrolowane przez Federację Rosyjską struktury siłowe oraz prorosyjskie grupy o charakterze przestępczym prześladują, a nawet likwidują proukraińskich aktywistów (np. zabójstwo Dmytra Czerniawskiego¹¹). W wyniku działań lokalnej prorosyjskiej administracji oraz z powodu obawy przed represjami aktywność zawiesiły ukraińskie organizacje

⁹ *Блокадой Донбасса Украина превратит себя в «банановую республику» – глава Петровского района, Донецкое Агентство Новостей*, <https://dan-news.info/politics/blokadoj-donbassa-ukrain-a-prevratit-sebja-v-bananovuyu-respubliku-glava-petrovskogo-rajona.html> [dostęp: 11.06.2018].

¹⁰ *Як Білорусь „годує” сепаратистів Донбасу. Розслідування „Белсата”, Еспресо TV*, https://espresso.tv/article/2017/07/26/biznes_na_viyini_yak_bilorus_quotgoduyequot_donbas_rozsliduvannya_quotbelsataquot [dostęp: 11.06.2018].

¹¹ *Перша кров у Донецьку. Вбивство Дмитра Чернявського, Радіо Свобода*, <https://www.radio-svoboda.org/a/28367210.html> [dostęp: 11.06.2018].

kulturalne. Z powodu oskarżeń o sprzyjanie stronie ukraińskiej oraz o bycie agenturą „Zachodu” prześladowana jest większość struktur cerkiewnych i kościelnych – prócz prorosyjskiej Cerkwii Prawosławnej Patriarchatu Moskiewskiego¹². Tego rodzaju warunki skutecznie blokują Kijowowi możliwość utrzymywania związków kulturowych z okupowaną częścią obwodu donieckiego oraz ługańskiego.

Mimo prowadzonych działań wojennych, w tym ostrzałów z systemów artylerijskich oraz karabinów maszynowych, tysiące osób decydują się na przekraczanie linii rozgraniczającej walczące strony. Zgodnie z oficjalnymi danymi strony ukraińskiej, niemal codziennie przez punkty kontrolne przemieszcza się ok. 27–32 tys. osób¹³. Wśród nich znajdują się m.in. emeryci, którzy udają się na obszary kontrolowane przez Kijów w celu odebrania świadczeń socjalnych, oraz osoby starające się przewieźć na tereny okupowane produkty żywnościowe i odzież zakupioną w przyfrontowych miejscowościach. Ludzie codziennie przekraczający granicę wydają się jedynym poważnym łącznikiem między oboma obszarami. Tworzą również kanał informacyjny, dający stronie ukraińskiej szansę na poprawę swojego wizerunku na obszarach tzw. DRL oraz ŁRL. Stanowią nie tylko narzędzie w wojnie informacyjnej (dementują rozpowszechniane przez rosyjskie i separatystyczne media treści dezinformacyjne, odnoszące się do państwa ukraińskiego), ale mogą być czynnikiem pozytywnie wpływającym na przyszły proces reintegracji. Relatywnie swobodny przepływ osób z obszarów okupowanych do pozostałych części kraju wydaje się przynosić zasadniczą korzyść stronie ukraińskiej. Mieszkańcy tzw. DRL i ŁRL podczas swoich jedno- lub kilkudniowych pobytów na obszarach kontrolowanych przez Kijów mogą nie tylko skonfrontować z rzeczywistością treść rosyjskich propagandowych komunikatów medialnych, ale mają również możliwość chociaż chwilowego kontaktu z życiem społeczno-kulturowo-gospodarczym Ukrainy. Przy niemożności odbioru ukraińskiego przekazu telewizyjnego i radiowego na, czynnik ten wydaje się mieć ogromne znaczenie dla utrzymania obszarów okupowanych w ukraińskiej przestrzeni społeczno-kulturowej.

W efekcie działań wojennych strona ukraińska utraciła kontrolę nad obszarami, na których znajdował się szereg wież przekaźnikowych emitujących sygnał radiowy i telewizyjny – m.in. donieckie wieże radiowo-telewizyjne o wysokościach 360,5 m oraz 192 m. Pierwsza z nich umożliwia dotarcie z komunikatami na obszary znajdujące się w promieniu 100 km od Doniecka¹⁴. Poważną stratą dla strony ukraińskiej było również zajęcie przez oddziały separatystów ługańskiej wieży transmisyjnej (wysokość: 180 m). Na obszarze Donbasu do 2014 r. działały jeszcze cztery wieże transmisyjne o wysokości ponad 180 m (rozlokowane w miastach: Starobielsk, Roweńki, Kramatorsk i Mariupol). W wyniku rozwoju sytuacji na froncie strona ukraińska utrzymała kontrolę jedynie nad dwoma wieżami przekaźnikowymi (Starobielsk, Mariupol).

¹² Глава УПЦ КП: сепаратисти переслідують усі церкви, що не належать до Московського Патриархату, Релігія в Україні, https://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/26413-glava-upc-kp-separatisti-peresliduyut-usi-cerkvi-shho-ne-nalezhat-do-moskovskogo-patriarxatu.html [dostęp: 11.06.2018].

¹³ КПВВ на Донбасі за добу перетнули майже 27 тис. людей, РБК-Україна, <https://www.rbc.ua/ukr/news/kpvv-donbasse-sutki-peresekli-27-tys-lyudey-1520499573.html> [dostęp: 11.06.2018].

¹⁴ М. Пецух, Недосяжні висоти. Як на Донбасі відновлюють українське мовлення, Українська правда, <https://www.prawda.com.ua/articles/2016/10/25/7124717/> [dostęp: 11.06.2018].

Wieża transmisyjna w Kramatorsku została natomiast zniszczona w wyniku działań wojennych i dzięki staraniom strony ukraińskiej zaczęła ponownie nadawać dopiero pod koniec 2016 r. Utrata wyżej wspomnianej infrastruktury pozbawiła Kijów sposobności dotarcia z przekazem do ludności zamieszkującej większość terytorium obwodu donieckiego i ługańskiego, a także możliwości emisji treści informacyjnych w kontrolowanym przez rząd obszarze przyfrontowym. Wysoka ocena roli przekazu w kształtowaniu opinii oraz w ograniczaniu wpływu mediów rosyjskich na mieszkańców wschodnich obwodów spowodowała, że odbudowa niezbędnej infrastruktury pozwalającej na emisję ukraińskiej telewizji i radia na kontrolowanych obszarach została uznana za jeden z priorytetów działalności Ministerstwa Polityki Informacyjnej Ukrainy (MIP).

Działania strony ukraińskiej skierowane na tworzenie warunków umożliwiających przyszłą reintegrację oraz stabilizację okupowanych regionów wschodniej Ukrainy

Tematyka odbudowy zdolności dotarcia z proukraińskim przekazem medialnym do mieszkańców dwóch najdalej na wschód wysuniętych obwodów kraju znalazła swoje miejsce w strategicznych dokumentach państwowych odnoszących się do problematyki reintegracji Donbasu oraz polityki informacyjnej. Zgodnie z treścią ustawy „O specyfice polityki państwowej dotyczącej ochrony suwerenności Ukrainy na tymczasowo okupowanych obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego” (potocznie określanej mianem ustawy o reintegracji Donbasu), problematyka dostępu do mediów została sklasyfikowana jako jeden z elementów praw obywatelskich. Kwestia ta została poruszona w art. 6 „Podstawowe kierunki działań służących ochronie praw i swobód obywatelskich na tymczasowo okupowanych obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego”, w ustępie 7 „Zapewnienie dostępu do ośrodków edukacyjnych oraz ukraińskich środków masowego przekazu¹⁵.” Zgodnie z treścią dokumentu zapewnienie ludności dostępu do ukraińskich mediów jest przez ukraińskich decydentów uznawane za jeden z podstawowych obowiązków państwa. Interesujące jest ponadto to, że obowiązek zapewnienia dostępu do mediów został przez ustawodawcę niejako zrównany z umożliwieniem korzystania z ośrodków edukacyjnych. Świadczyć to może o dostrzeżeniu, że dla procesu utrzymania (lub budowania) na danym obszarze obecności państwa (w przestrzeni kulturowo-społecznej) system edukacyjny i propaństwowe ośrodki medialne mogą wypełniać podobne funkcje.

Zdecydowanie więcej informacji o celowości zapewnienia dostępu do ukraińskiego przekazu medialnego na obszarach przyfrontowych oraz okupowanych zawarto w „Strategii reintegracji informacyjnej danych obszarów wschodniej Ukrainy, na których organy państwowe tymczasowo nie wypełniają swoich obowiązków, oraz na terytoriach przyległych do strefy prowadzenia Operacji Antyterrorystycznej”.

¹⁵ Проект Закону про особливості державної політики щодо забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій і Луганській областях, Верховна Рада України, http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62638, s. 7 [dostęp: 11.06.2018].

Dokument ten został przygotowany przez MIP i bezpośrednio dotyczy jego działalności. Główny cel strategii zdefiniowano jako „utworzenie w świadomości mieszkańców kontrolowanych i niekontrolowanych części obwodu donieckiego i ługańskiego warunków umożliwiających realizację procesu reintegracji niekontrolowanego terytorium obwodów [donieckiego i ługańskiego – M.M.] z Ukrainą”¹⁶. Dokument określa również szereg zadań, których wykonanie ma umożliwić realizację tego celu:

- wzmocnienie poczucia wspólnoty między obywatelami Ukrainy mieszkającymi na niekontrolowanych oraz kontrolowanych przez Kijów obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego a mieszkańcami pozostałych regionów kraju;
- stworzenie w świadomości obywateli Ukrainy, którzy mieszkają na obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego, pozytywnego obrazu państwa ukraińskiego;
- popularyzowanie wśród mieszkańców obwodu donieckiego i ługańskiego poglądu, że stały rozwój regionu może odbywać się jedynie w ramach państwa ukraińskiego;
- popularyzowanie wśród mieszkańców obwodu donieckiego i ługańskiego poglądu o braku alternatywy dla integracji ze strukturami europejskimi;
- przekonywanie mieszkańców obwodu donieckiego i ługańskiego, że konflikt, który od 2014 r. toczy się na obszarze Ukrainy, to wojna hybrydowa, która realizowana jest przez Rosję przeciwko Ukrainie¹⁷.

Strategia określa również, jak się wyrażono, narzędzia, które mają umożliwić realizację powyższych zadań na obszarze kontrolowanym przez Kijów oraz na obszarze okupowanym. Na obszarze zarządzanym przez stronę ukraińską za takowe uznaje się:

- neutralizację wpływu informacji nadawanych z obszarów kontrolowanych przez siły separatystyczne;
- zapewnienie pełnego dostępu do ukraińskiej telewizji oraz radia;
- zwiększenie ilości oraz jakości materiału tworzonego dla obywateli Ukrainy¹⁸.

Natomiast narzędzia odnoszące się do obszaru okupowanego to:

- rozszerzanie strefy dostępu do ukraińskich mediów (radia i telewizji) nadawanych z obszarów kontrolowanych;
- budowa systemu tworzenia i rozpowszechniania specjalnych treści dla obywateli Ukrainy;
- systematyczne oddziaływanie na emigrantów wewnętrznych przybyłych z okupowanych regionów obwodu donieckiego i ługańskiego, przy założeniu, że są oni ważnym kanałem komunikacji z obywatelami Ukrainy mieszkającymi na terenach okupowanych¹⁹.

W dokumencie podkreślono, iż odtworzenie pełnych zdolności nadawania na terenach zajętych przez tzw. DRL oraz ŁRL jest możliwe wyłącznie po przejściu kontroli nad tymi obszarami przez państwo ukraińskie. Warto w tym miejscu zaznaczyć,

¹⁶ *Стратегія інформаційної реінтеграції окремих територій на Сході України, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та територій, прилеглих до району проведення антитерористичної операції*, Міністерство інформаційної політики України, <https://mip.gov.ua/files/documents/strat0517.pdf>, s. 2 [dostęp: 11.06.2018].

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*, s. 3.

¹⁹ *Ibidem*, s. 4.

że strategia nie została oficjalnie przyjęta przez Radę Ministrów (stan na drugi kwartał 2018 r.). Jak zapewnia pierwszy zastępca ministra polityki informacyjnej Ukrainy Emine Dżaparowa, mimo braku oficjalnej akceptacji strategii przez rząd, jest ona jednak skutecznie realizowana²⁰.

Założenia strategii znalazły odzwierciedlenie m.in. w zadaniach MIP określonych w dokumencie „Plan priorytetowych działań rządu na 2018 r.”. Za priorytet uznano m.in. prace mające na celu zwiększenie wysokości wieży przekaźnikowej w m. Szyrokyj, czego efektem miał być wzrost o 150% zasięgu ukraińskiego radia i telewizji w obwodzie ługańskim (w tym w m. Ługańsk oraz Stanica Ługańska). Za jedno z ważniejszych zadań Ministerstwa uznano również przeprowadzenie szeregu kampanii informacyjnych, których efektem miałyby być zwiększenie liczby obywateli świadomie popierających integrację Ukrainy ze strukturami Unii Europejskiej²¹.

Jednym z podstawowych celów MIP jest rozszerzenie zasięgu ukraińskiego przekazu medialnego. W obliczu przejścia przez siły separatystyczne oraz rosyjskie kontroli nad częścią obwodu donieckiego i ługańskiego wraz z rozlokowaną tam infrastrukturą radiowo-telewizyjną, kluczowym zadaniem Ministerstwa było odbudowanie możliwości emitowania komunikatów medialnych na całym kontrolowanym terytorium. Za rzecz pożądaną uznano budowę oraz remont niezbędnej infrastruktury w taki sposób, aby nadawany z niej sygnał docierał choć w minimalnym stopniu na obszary okupowane. Oznacza to, że strona ukraińska nie dążyła do budowy infrastruktury, której podstawowym zadaniem byłoby dotarcie z przekazem do mieszkańców tzw. DRL i ŁRL. Było to zapewne spowodowane obawą, że wydane na ten cel pieniądze przyniosą znikomy efekt z powodu działalności rosyjskich mobilnych oraz stacjonarnych systemów zakłócających. Za kluczowy aspekt ukraińskiej polityki informacyjnej odnoszącej się do obwodu donieckiego i ługańskiego należy zatem uznać przeciwdziałanie wpływowi rosyjskiego przekazu medialnego na lokalną ludność poprzez likwidowanie stref, w których jedynym dostępnym źródłem informacji oraz rozrywki były rosyjskie (oraz separatystyczne) kanały radiowe i telewizyjne.

Na bazie informacji zawartych w oficjalnych i nieoficjalnych komunikatach strony ukraińskiej można zakładać, że w wyniku prac prowadzonych od 2015 r. państwo ukraińskie uzyska do końca 2018 r. pełną możliwość emitowania sygnału telewizyjnego oraz radiowego na kontrolowanych przez siebie obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego. Jedną z pierwszych inicjatyw odnoszących się do odbudowy tej zdolności był prowizoryczny remont zniszczonej przez siły separatystyczne oraz rosyjskie (w nocy z 30 czerwca na 1 lipca 2014 r.) wieży transmisyjnej mieszczącej się na górze Karaczun (okolice Kramatorska, obwód doniecki). W kwietniu 2015 r. z nadajników umieszczonych na wysokości 34 m (oryginalna wysokość wieży: 220 m) zaczęto nadawać trzynaście kanałów telewizyjnych oraz pięć stacji radiowych. Dzięki otrzymanym funduszom, w listopadzie 2016 r. na górze Karaczun dokończono

²⁰ Ю. Шестакова, *Стратегія інформаційної реінтеграції Донбасу ще не прийнята – Джапарова, Детектор медіа*, <https://detector.media/infospace/article/134405/2018-02-06-strategiya-informat-siinoi-reintegratsii-donbasu-shche-ne-priinyata-dzhaparova> [dostęp: 11.06.2018].

²¹ *План пріоритетних дій Уряду на 2018 рік*, Державні сайти України, <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-prioritetnih-dij-uryadu-na-2018-rik>, s. 336–340.

budowę nowej wieży o wysokości 183 m. Jej zasięg szacuje się na 60 km, co oznacza, że sygnał nie dociera do obszarów okupowanych²². Koszt projektu szacowany jest na ok. 10 mln UAH (1,4 mln PLN).

Działania komisji ds. stabilnego funkcjonowania systemu państwowej telewizji i radia przy Ministerstwie Polityki Informacyjnej Ukrainy przyniosły również efekty w obwodzie ługańskim. 22 sierpnia 2017 r. miało miejsce otwarcie stacji nadawczej wraz z wieżą transmisyjną (wysokość: 134 m) w miejscowości Bachmutiwka. Zgodnie z komunikatami MIP z 1 sierpnia 2017 r. inwestycja ma umożliwić swobodny odbiór ukraińskich stacji radiowych i telewizyjnych do linii rozgraniczającej strony konfliktu. Ponadto w zasięgu nadajników mają znaleźć się okupowane miasta Ługańsk oraz Alczewsk²³. Według Ługańskiej Administracji Obwodowej (komunikat z 11 września 2017 r.) ukraiński przekaz telewizyjny nadawany z Bachmutiwki odbierany jest w promieniu ok. 60 km. Emitowany materiał ma docierać również do m. Dowżańsk w głębi okupowanych obszarów obwodu ługańskiego, co świadczy o dwukrotnym przekroczeniu planowanego zasięgu²⁴.

Kolejny ważny projekt, o szacowanej wartości nie wyższej niż 17 mln UAH (2,4 mln PLN)²⁵, dotyczy budowy wieży przekaźnikowej w mieście Pokrowsk (wysokość: ok. 200 m). Ma ona zastąpić starą infrastrukturę (69 m) i umożliwić emisję ukraińskiego przekazu medialnego w promieniu 80–100 km²⁶.

Prócz wyżej wymienionych inicjatyw realizowanych przez MIP, siłę ukraińskiego oddziaływania na ludność zamieszkującą obszar przyfrontowy (kontrolowany przez Kijów) oraz tereny okupowane uzupełnia szereg przekaźników rozlokowanych na niższych stacjach nadawczych. Jedną z nich jest stacja w m. Wołnowacha (wysokość: 80 m) w południowej części obwodu donieckiego. Zgodnie z dostępnymi informacjami sygnał nadawany z tego ośrodka ma docierać m.in. do Doniecka. Kolejną jest stacja mieszcząca się w m. Szyrokij (północna część obwodu ługańskiego; wysokość: 50 m – zgodnie z planami rządu zostanie zwiększona). Jej sygnał ma docierać m.in. do Ługańska²⁷.

Opisana infrastruktura jest jedynie częścią ukraińskiego systemu odpowiadającego za udostępnianie ludności obwodu donieckiego i ługańskiego propaństwowego

²² Г. Чабарай, *Телевежі проти пропаганди. Як Україна відновлює мовлення на окуповані території*, Тиждень, <https://tyzhden.ua/News/198707> [dostęp: 11.06.2018].

²³ МІП: Телевежа у Бахмутівці дозволить охопити українським мовленням територію впритул до «лінії розмежування», Міністерство інформаційної політики України, <http://mip.gov.ua/news/1906.html> [dostęp: 11.06.2018].

²⁴ Український сигнал з нової 134-метрової РТС сягає навіть Довжанська, http://loga.gov.ua/oda/press/news/ukrayinskiy_signal_z_novoyi_134_metrovoyi_rts_syagaie_navit_dovzhanska [dostęp: 1.06.2018].

²⁵ У Беззаботівці, що на Донеччині, сподіваються на Покровську телевежу – Бригинець, Детектор медіа, <https://detector.media/infospace/article/136481/2018-04-10-u-bezzabotivtsi-shcho-na-donechchini-spodivayutsya-na-pokrovsku-televezhu-briginets/> [dostęp: 11.06.2018].

²⁶ Телевежа у Покровську дозволить відновити українське мовлення на 100 км вглиб окупованої території Донбасу, Детектор медіа, <https://detector.media/infospace/article/130441/2017-09-29-televezha-u-pokrovsku-dozvolit-vidnoviti-ukrainske-movlennya-na-100-km-vglib-okupovanoi-teritorii-donbasu/> [dostęp: 11.06.2018].

²⁷ Т. Попова, *Покриття телерадіоканалів у Донецькій і Луганській областях*, Радіо Свобода, <https://www.radiosvoboda.org/a/28445030.html> [dostęp: 11.06.2018].

przekazu medialnego. Wspomniane inicjatywy MIP wskazują jednak pewne tendencje oraz ukazują w jaskrawy sposób problem, któremu starają się przeciwdziałać ukraińscy decydenci.

Dzięki skutecznemu rozwijaniu sieci nadajników oraz realizacji projektów budowy i remontów wież transmisyjnych na kontrolowanych przez Kijów obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego, regularnie ubywa miejscowości, w których dostępne są jedynie media nadawane z terenów okupowanych. Tematyka zasięgu rosyjskich przekazników rozlokowanych na obszarach tzw. DRL i ŁRL oraz ich wpływu na mieszkańców Ukrainy wymaga osobnego opracowania. Warto jedynie podkreślić, że dostępność prorosyjskiego przekazu na przyfrontowych obszarach kontrolowanych przez Kijów stanowi poważne wyzwanie dla państwa ukraińskiego, a sama skala tego zjawiska wydaje się znaczna. Stałe rozbudowywanie ukraińskiej sieci przekaznikowej w omawianych obwodach przynosi również efekty w postaci osiągnięcia przez państwo ukraińskie możliwości nadawania na obszarze okupowanym. Zgodnie z komunikatami publikowanymi przez stronę ukraińską, media krajowe dostępne są na terenach okupowanych znajdujących się relatywnie niedaleko od linii frontu. Istnieją jednak przykłady świadczące o docieraniu ukraińskiej telewizji oraz radia na dziesiątki kilometrów w głąb omawianego obszaru. Nierzadkie są również informacje o odbieraniu ukraińskiego przekazu medialnego w Doniecku i Ługańsku, mimo zagłuszania prowadzonego przez odpowiednie jednostki rosyjskie. Zgodnie z powszechną wśród ukraińskich ekspertów opinią, możliwość odbioru ukraińskiej telewizji na obszarach przyległych do Doniecka i Ługańska jest zależna m.in. od stopnia i jakości zagłuszania oraz od warunków atmosferycznych. Oznacza to, że sygnał nadawany z terenów kontrolowanych przez Kijów, dostępny jednego dnia na obszarach okupowanych, może być nieosiągalny dnia kolejnego. Oznacza to konieczność regularnego wyszukiwania ukraińskich kanałów przez potencjalnych odbiorców – ukraiński przekaz będzie więc relatywnie stale odbierany przede wszystkim przez osoby silnie umotywowane.

Działania MIP polegające na przygotowywaniu niezbędnej infrastruktury połączone są z kreowaniem ośrodków tworzących odpowiedni z perspektywy Kijowa przekaz medialny. Jednym z nich jest UATV, kanał telewizyjny dostępny zarówno na kontrolowanych przez rząd, jak i na okupowanych obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego, w pięciu wariantach językowych (ukraiński, rosyjski, angielski, arabski, krymsko-tatarski). Dzięki staraniom strony ukraińskiej kanał dostępny jest również poprzez odbiorniki satelitarne w większości państw Europy, w Ameryce Północnej i Środkowej, Azji Centralnej, na Bliskim Wschodzie oraz Zakaukaziu. Stworzony został bezpośrednio z inicjatywy Ministerstwa w celu popularyzacji ukraińskiej narracji dotyczącej agresji Federacji Rosyjskiej, przeciwdziałania rosyjskim treściom propagandowym oraz poprawy wizerunku państwa ukraińskiego. Pewne wnioski dotyczące priorytetowego audytorium portalu pozwala wysnuć harmonogram nadawania wersji językowych programu informacyjnego. Zgodnie z nim program informacyjny w języku ukraińskim można oglądać jedynie o godzinie 3.00 oraz 5.00; w języku arabskim – o 7.00 oraz 23.00 (codziennie oprócz niedziel). Ten sam program emitowany w języku krymsko-tatarskim można obejrzeć o 7.30 oraz 23.30 (codziennie oprócz niedziel). Zdecydowanie częściej dostępne są wydania angielskojęzyczne (od północy przez całą dobę co dwie godziny) oraz rosyjskojęzyczne (01.00, następnie od 09.00 do

21.00 co dwie godziny)²⁸. Można więc przypuszczać, że głównym celem UATV jest dostarczenie ze swoim przekazem do zachodniego odbiorcy (mieszkańców państw Europy Zachodniej oraz Ameryk), wewnętrznego odbiorcy rosyjskojęzycznego zamieszkującego obszary okupowane lub przyfrontowe, oraz do widza z Europy Wschodniej, Azji Centralnej i Zakaukazia. Według oficjalnych komunikatów strony ukraińskiej kanał ten dostępny jest również na części obszarów okupowanych dzięki nadajnikom naziemnej telewizji cyfrowej rozlokowanym na ukraińskich stacjach przekątnikowych. Zgodnie z zapewnieniami MIP z marca i kwietnia 2018 r. UATV dostępny jest dla części mieszkańców okupowanego obwodu donieckiego (z nadajnika w miejscowości Wołnowacha²⁹) i ługańskiego (z nadajnika w miejscowości Bachmutiwka³⁰).

Na obszarach okupowanych dostępne są również krajowe stacje telewizyjne: „5 Kanał” (popularna ogólnokrajowa stacja informacyjna), „Priamyj”, „Pravda Tut”³¹ czy „DoTeBe” (doniecka telewizja lokalna)³². Dodatkowo zależnie od szeregu czynników, na wspomnianych terenach dostępna jest część stacji na co dzień odbieranych na pozostałych obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego. Są to m.in. kanały: „1+1”, „Ukraina”, „UA:Perszyj”, ICTV, STB, „Kultura” (będący inicjatywą MIP), „2+2” oraz „Inter”. Niektóre z wymienionych kanałów nadawane są w systemie analogowym, większość – w systemie naziemnej telewizji cyfrowej³³.

„Strategia reintegracji informacyjnej danych obszarów Wschodniej Ukrainy [...]” pozwala precyzyjnie określić, które narracje (obecne m.in. w przekazach wymienionych powyżej stacji) są korzystne z punktu widzenia interesów państwa. Za wpływające pozytywnie na proces reintegracji okupowanych terytoriów uznano m.in. komunikaty bazujące na narracji:

- Ukraina to poważne państwo, z perspektywami rozwoju. Bez względu na sytuację wewnętrzną i międzynarodową dba o bezpieczeństwo i przyszłość swoich obywateli;
- Ukraina to państwo sprawiedliwe, w którym panuje zasada praworządności. Państwo ponadto bierze pod uwagę i rozumie warunki, w których – w efekcie konfliktu zbrojnego – znaleźli się mieszkańcy okupowanych części kraju;
- ziemia doniecka i ługańska zawsze były częścią ukraińskiego życia społeczno-ekonomiczno-kulturowego. Okupowane obszary obwodu donieckiego i ługańskiego nadal są częścią Ukrainy;

²⁸ *Карти покриття супутників UATV*, Укрінформ, <https://www.ukrinform.ua/rubric-techno-log/1884725-karti-pokrittya-suputnikiv-uatv.html> [dostęp: 11.06.2018].

²⁹ *MIP: UATV розпочав мовлення на окуповані території Криму та Донбасу*, Міністерство інформаційної політики України, <https://mip.gov.ua/news/2318.html> [dostęp: 11.06.2018].

³⁰ *MIP: UATV розпочав мовлення на окуповані території Луганщини*, Міністерство інформаційної політики України, <https://mip.gov.ua/news/2333.html> [dostęp: 11.06.2018].

³¹ *Жителі Луганська бачать в цифрі 5 канал, «Прямий» та «Правду тут»*, Детектор медіа, <https://detector.media/production/article/129483/2017-09-01-zhiteli-luganska-bachat-v-tsfri-5-kanal-pryamii-ta-pravdu-tut> [dostęp: 11.06.2018].

³² *Українське телебачення відтепер зможуть дивитися мешканці окупованих територій*, Укрінформ, www.ukrinform.ua [dostęp: 11.06.2018].

³³ *Моніторингова місія МІП на Донбасі проаналізувала покриття українських мовників у 12 прифронтових селах у 2018 році*, Детектор медіа, <https://detector.media/infospace/article/136564/2018-04-12-monitoringova-misiya-mip-na-donbasi-proanalizovala-pokrittya-ukraiskikh-movnikiv-u-12-prifrontovikh-selakh-u-2018-rotsi> [dostęp: 11.06.2018].

- mieszkańcy obwodu donieckiego i ługańskiego byli od dawna okłamywani przez rosyjską propagandę, a w efekcie rosyjskiej agresji stali się zakładnikami Kremla;
- tzw. DRL/ŁRL nie są zdolne do samodzielnego funkcjonowania;
- tylko integracja z Unią Europejską może uwolnić pełny potencjał niepodległej Ukrainy oraz wchodzącego w jej skład obwodu donieckiego i ługańskiego³⁴.

Podsumowanie

Analiza ukraińskich dokumentów i komunikatów medialnych pokazuje, iż kluczową przestrzenią działania organów odpowiedzialnych za realizację polityki informacyjnej (na obszarach kontrolowanych przez państwo) jest pas przyfrontowy. Wynika to najprawdopodobniej z tego, że sygnał nie jest tam zakłócany przez rosyjskie stacje zagłuszające. Polityka informacyjna realizowana na obszarach obwodu donieckiego i ługańskiego, polegająca na walce z rosyjską propagandą oraz dążeniu do poprawy wizerunku państwa, wydaje się czymś więcej niż próbą stabilizowania regionu – ma również za cel przekonanie lokalnych mieszkańców, iż zorientowane na zachód państwo ukraińskie jest dla nich jedyną szansą na życie w pokoju i dobrobycie. Temu przekazowi towarzyszą narracje, zgodnie z którymi obszar konfliktu jest od wieków połączony z ukraińską kulturą i życiem polityczno-społecznym. Popularyzacja tych narracji wydaje się przede wszystkim służyć przygotowywaniu gruntu pod przyszły proces reintegracji. Ma przekonać mieszkańców terenów okupowanych, że Ukraina jest ich państwem.

Mimo różnicy w stosowanych środkach i najprawdopodobniej niewielkiej efektywności proukraińskiego przekazu medialnego w tzw. DRL i ŁRL (brak dokładnych danych na temat skali odbioru ukraińskich kanałów na okupowanych obszarach), można przypuszczać, że korzystny z punktu widzenia interesu państwa wpływ na mieszkańców okupowanych części wschodniej Ukrainy wywierają materiały odbierane przez ludność przyfrontowych terenów kontrolowanych przez Kijów. Należy przez to rozumieć, że w wyniku przekraczania linii rozgraniczenia oraz obcowania z ludnością funkcjonującą w mieszanym (rosyjsko-ukraińskim) przekazie medialnym (na nieokupowanych obszarach przyfrontowych) przynajmniej część proukraińskich narracji dociera do tzw. DRL i ŁRL. Jak podkreśla dyrektor ukraińskiego centrum analitycznego – Fundacji Demokratyczne Inicjatywy Iryna Bekeszkiną głównym źródłem informacji darzonym zaufaniem przez mieszkańców obwodu donieckiego i ługańskiego jest poczta pantoflowa – przekaz od członków rodziny, przyjaciół, przedstawicieli organizacji społecznych. Odpowiednio poinformowany mieszkaniec terenów nieokupowanych może zatem w znacznym stopniu wpłynąć na popularyzację proukraińskich narracji na obszarze kontrolowanym przez tzw. DRL i ŁRL. Warto w tym miejscu pokreślić, że proces ten może jednak działać również w przeciwnym kierunku.

³⁴ *Стратегія інформаційної реінтеграції окремих територій на Сході України...*, s. 4.

Polityka informacyjna Ukrainy jako czynnik umożliwiający reintegrację okupowanych części obwodu donieckiego i ługańskiego

Streszczenie

W artykule przedstawiono wnioski z analizy komunikatów medialnych Ministerstwa Polityki Informacyjnej Ukrainy, dokumentów opracowanych przez struktury podległe rządowi Ukrainy, a także publikacji odnoszących się do tematu polityki informacyjnej tego państwa. Przedstawiono również szereg inicjatyw strony ukraińskiej, które mają na celu odzyskanie kontroli nad przestrzenią informacyjną wschodniej Ukrainy. Opiszono ponadto główne cele i narracje obecne w ukraińskim przekazie medialnym, mające służyć przygotowywaniu gruntu pod przyszły proces reintegracji okupowanych części obwodu donieckiego i ługańskiego z pozostałym obszarem kraju.

Słowa kluczowe: polityka informacyjna, Ministerstwo Polityki Informacyjnej Ukrainy, reintegracja obszarów okupowanych

The information policy of Ukraine as a factor that allows the reintegration of the occupied parts of Donetsk and Luhansk oblasts

Abstract

The article presents conclusions obtained as a result of the analysis of media messages of the Ministry of Information Policy of Ukraine, the documents prepared by the structures connected to the Ukrainian government as well as the publications about the information policy of this country. In the text, there were also presented a number of initiatives of the Ukrainian government that are aimed at regaining control over the information space of Eastern Ukraine. In addition, the main goals and narratives present in the Ukrainian media have been described as a factor which serves to prepare the „base” for the future reintegration of the occupied parts of the Donetsk and Luhansk regions with the rest of the country.

Key words: information policy, Ministry of Information Policy of Ukraine, reintegration of occupied territories

Информационная политика Украины как фактор, позволяющий реинтегрировать оккупированные районы Донецкой и Луганской областей

Резюме

В статье приведены выводы полученные при анализе сообщений Министерства информационной политики Украины, документов разработанных структурами подчиненными правительству Украины, а также публикаций на тему информационной политики этого государства. Также был представлен ряд инициатив украинского правительства, регулирующих восстановление контроля над информационным пространством восточной Украины. Кроме того, описаны основные цели и темы, присутствующие в украинских СМИ, направленные на подготовку почвы для будущего процесса реинтеграции оккупированных районов Донецкой и Луганской областей с остальной территорией государства.

Ключевые слова: информационная политика, Министерство информационной политики Украины, реинтеграция оккупированных территорий